

1.2.4 המבנה הפדרלי

1. תנאי מסגרת כלליים - המדינה

kinder-jugendhilfe.info IJAB ©

1.2.4 המבנה הפדרלי

הרפובליקה הפדרלית של גרמניה מתאפיינת במבנה פדרלי המולל 16 מדינות פדרליות.

סעיף 30 בחוק היסוד קובע כי: "אלא אם נקבע או מותר אחרת לפי חוק יסוד זה, הפעלת סמכויות המדינה ומילוי תפקידיה יהיו באחריות המדינות הפדרליות". לפי סעיף 31 בחוק היסוד: "לחוק הפדרלי תהיה קדימות על פני דיני המדינות".

הבונדסטאג, הפרלמנט הגרמני, הוא הגוף המחוקק של הרפובליקה הפדרלית כולה. המדינות הפדרליות משתתפות בחקיקה הפדרלית באמצעות **הבונדסראט**, אשר אינו מהווה פרלמנט נוסף בעל סמכויות חקיקה מלאות. הבונדסראט נדרש לתת את הסכמתו רק בנוגע לחוקים שההסכמה לחקיקתם מעוגנת בחוק היסוד. הוא רשאי לערער על חוקים אחרים, בעוד שהבונדסטאג רשאי לדחות ערעורים מעין אלה ברוב קולות.

אלא אם כן נקבע אחרת בחוק היסוד, סמכויות החקיקה הן באחריות המדינות הפדרליות. חוק היסוד מכיר בתחומים שבהם לפרלמנט הפדרלי ישנה סמכות חקיקתית בלעדית (כמו בענייני חוץ, מטבע וכו') ובעניינים הנתונים לסמכות חקיקה מקבילה שבהם המדינות מחזיקות בסמכויות החקיקה, כל עוד הפרלמנט הפדרלי אינו עושה שימוש בסמכויות החקיקה שלו.

בהיתם חלק ממערך הרווחה הציבורית, שירותי הרווחה לנוער נתונים לסמכות חקיקה מקבילה (ראו סעיף 74, מ' 7 בחוק היסוד). בה פרלמנט הפדרלי ממש את סמכותו הרגולטורית.

ספר החוקים הסוציאלי השמיני מגדיר את המסגרת הפדרלית המתאימה, הכופה בדרך כלל להסכמת המדינות. עם זאת, בספר החוקים מזכירים שורה של תנאים חוקיים שלפיהם המדינות רשאיות להסדיר עניינים "קונקרטיים". כתוצאה מכך, ישנם ספר החוקים הסוציאלי השמיני במדינות הפדרליות לעיתים שונה מאוד ממדינה למדינה. עם זאת, האחריות ליישום ספר החוקים מוטלת בסופו של דבר על הרשויות המקומיות, שאינן מעורבות במישרין בתהליך החקיקה ברמה הפדרלית. הרעיון הוא שהמדינות הפדרליות ייצגו את האינטרסים של הרשויות המקומיות במסגרת תהליך החקיקה. הרשויות המקומיות גם מייצגות את האינטרסים שלהן באמצעות שלושה ארגוני גג (איגוד הערים הגרמניות, התאחדות המחוזות הגרמניים, איגוד הערים והעיירות הגרמניות).

בין המדינות הפדרליות, שלוש מהן מוגדות כמדינות-עיר (ברלין, המבורג, ברמן) להן אין עריות עצמאיות. המדינות שאינן מדינות-עיר מחולקות למחוזות, רשויות מקומיות ורשויות מקומיות/ערים עצמאיות. הכללים החלים לגבי הסדרים המעוגנים כיום בכל חוקות המדינות ומאפשרים למדינות להאציל סמכויות על הרשויות המקומיות בתנאי שיינתן פיצוי כספי, נכנסים לתוקף כאשר המדינה שמאצילה סמכויות לרשויות המקומיות הנמצאות בתחומה. עם זאת, המסגרת החוקית של המימון הציבורי מותירה מרחב פעולה קטן לתמיכה כלכלית ברשויות המקומיות מטעם המשלה הפדרלית.

ההסדרים של האיחוד האירופי דבר יצירת נורמות משפטיות ויישומן במדינות החברות באיחוד הולכים וצוברים אחיזה (למשל, בהגבלים העסקיים או הגנת הפרטיות) ככל שהאינטגרציה האירופית מתקדמת יותר ויותר.

לקריאה נוספת

Bundeszentrale für politische Bildung (ed.) (2013): Informationen zur politischen Bildung (Heft 318 - Föderalismus). Bonn.
Schmidt, Manfred G. (2010): Föderalismus. In: ibid.: Wörterbuch zur Politik, 3rd fully revised and updated edition. Stuttgart, p. 231 et seq.